

BİLECİK ŞEYH EDEBALI ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI - YL
(2025 - 2026) Ders Bilgi Formu

Ders Adı	Kodu	Yarıyıl	T+U Saat	AKTS	Z / S
Orhon Türkçesi	TDE5033		3 + 0	7,5	Seçmeli
Birim Bölüm	Türk Dili ve Edebiyatı - YL - Lisansüstü (Yüzyüze)				
Amaç	Türk dilinin yazılı belgelerle takip edilebilen ilk dönemi olan Orhon Türkçesi metinlerini okuyup anlamak; bu dönemin dil özelliklerini kendinden sonraki dönemlerle karşılaştırmalı olarak öğrenmek; Orhon Türkçesi metinleri üzerine yapılan önemli çalışmaları ve başvuru kaynaklarını bilmek.				
Ders İçeriği	Orhon yazıtları ve dil incelemesi				
Ders Veren	Doç. Dr. Zemire GULCALI				
Ders Kaynakları	Tekin, Talat, Orhon Türkçesi Grameri, İstanbul 2003 (2. baskı), Tekin, Talat, Orhon Yazıtları, TDK, Ankara 1988., Tekin, Talat, Tunyukuk Yazıtı, TDAD 5, Ankara 1995, Tekin, Talat, Orhon Yazıtları. Kül Tigin, Bilge Kağan, Tunyukuk, İstanbul 2003 (3. baskı), Orkun, Hüseyin N., Eski Türk Yazıtları, I-IV, TDK 1936-1941, (1986), Yıldırım, Fikret, Erhan Aydın, Risbek Alimov, Yenisey-Kırgızistan Yazıtları ve İrk Bitig, Ankara, 2013, Ömez, Mehmet, Orhon-Uygur Hanlığı Dönemi, Moğolistan'daki Eski Türk Yazıtları Metin-Çeviri-Sözlük, Ankara, 2012, Kormuşin, Igor V., Emine Mbioğlu, Risbek Alimov, Fikret Yıldırım, Yenisey- Altay- Kırgızistan Yazıtları ve Kâğıda Yazılı Runik Belgeler, Ankara: BilgeSu Yayıncılık, 2016., Yıldırım, Fikret, İrk Bitig ve Orhon Yazılı Metinlerin Dili, Ankara: TDK, 2017.				

Hafta	Konu
1	Kuruluşundan yıkılışına 1. ve 2. Köktürk kağanlıklarının kısa tarihi
2	Orhon yazıtlarının keşfi, araştırma tarihi, temel kaynakların tanıtımı
3	Runik alfabenin öğretilmesi, yazım kurallarının örneklerle gösterilmesi.
4	Orhon Türkçesi dil özellikleri, yapım ve çekim eklerinin örneklerle gösterilmesi.
5	Kül Tegin yazıtından metin okumak ve dil incelemesi yapmak.
6	Bilge Kağan yazıtından metin okumak ve dil incelemesi yapmak.
7	Tunyukuk yazıtından metin okumak ve dil incelemesi yapmak.
8	Ara sınav
9	Tunyukuk yazıtından metin okumak ve dil incelemesi yapmak.
10	Kuruluşundan yıkılışına Ötüken Uygur Kağanlığının kısa tarihi; bu dönemden kalan yazıtların tanıtımı.
11	Boyunçor/Şine Usu yazıtından okumak ve dil incelemesi yapmak.
12	Yenisey yazıtlarının tanıtımı ve araştırma tarihçesi; Yenisey yazıtlarında kullanılan farklı işaretlerin örneklerle gösterimi.
13	Yenisey yazıtlarından örnek metin okumak ve dil incelemesi yapmak
14	İrk Bitig metninden okumak ve dil incelemesi yapmak.
15	Final Sınavı

Ders İş Yüğü	Çalışma Türü / Öğretim Metotlar	Süresi (Saat)	Sayısı
Dinleme ve anlamlandırma	Ders	3	14
Dinleme ve anlamlandırma, gözlem/durumları işleme, eleştirel düşünme, soru geliştirme, takım çalışması	Beyin Fırtınası	2	8
Dinleme ve anlamlandırma, gözlem/durumları işleme, eleştirel düşünme, soru geliştirme	Tartışmalı Ders	2	8
Araştırma – yaşam boyu öğrenme, yazma, okuma, Bilişim	Sınıf Dışı Çalışma	2	10
Araştırma – yaşam boyu öğrenme, durumları işleme, soru geliştirme, yorumlama, sunum	Sözlü	2	2
Ara Sınav 1		3	14
Ödev 1		15	2
Final		20	1
Ders İş Yüğü:		190	
AKTS (Ders İş Yüğü / 25.5):		7,45	

Program Çıktıları

1	Uzmanlaştığı anabilim dalında bilimsel araştırmalar yapma, akademik yazım ve akademik sunum konularında ihtiyaç duyulan teorik ve uygulamalı bilgilere sahiptir.
2	Temel edebiyat ve dil kaynaklarını, özelliklerini bilir ve tenkit eder, edebi metinlerdeki verileri bilimsel ve teknik yöntemlerle analiz edip değerlendirir.
3	Edebiyat metinlerini farklı teoriler ve bakış açıları ışığında analiz eder ve yorumlar.
4	Disiplinlerarası düşünür, sorgular, yorumlar ve değerlendirir.
5	Türk Dili ve Edebiyatıyla ilgili temel kavramları ve edebiyatın diğer sosyal bilimlerle ilişkisini, benzerlik ve farklarını kavrar ve açıklar.
6	Alanına yenilik getiren bilgi, düşünce, uygulama veya teknolojilerin hayata geçirilmesinde entelektüel riskler ve sorumluluklar alır.
7	Bir araştırma projesine yönelik etkinlikleri ve ilişkileri planlar ve yönetir.
8	Uzmanlık alanında edindiği ileri düzeydeki bilgi ve becerileri eleştirel bir yaklaşımla değerlendirir.
9	Öğrenme gereksinimlerini belirler; öğrenme hedefleri doğrultusunda kendisinin ve sorumluluğu altındaki kişilerin performanslarının geliştirilmesine yönelik faaliyetleri planlar ve yönetir.
10	Uzmanlaştığı alan ile ilgili konularda ilgili kişi ve kurumları bilgilendirir; düşüncelerini ve sorunlara ilişkin çözüm önerilerini yazılı ve sözlü olarak aktarır.
11	Uzmanlık alanı ile ilgili konularda düşüncelerini ve sorunlara ilişkin çözüm önerilerini nicel ve nitel verilerle destekleyerek uzman olan ve olmayan kişilerle paylaşır.
12	Toplumsal sorumluluk bilinci ile yaşadığı sosyal çevre için proje ve etkinlikler düzenler ve bunları uygular.
13	Uzmanlık alanı ile ilgili verilerin toplanması, yorumlanması, uygulanması ve sonuçlarının duyurulması aşamalarında toplumsal, bilimsel, kültürel ve etik değerlere uygun hareket eder.
14	Bir yabancı dili en az Avrupa Dil Portföyü C1 Düzeyinde kullanarak ileri düzeyde yazılı, sözlü ve görsel iletişim kurar ve tartışır.
15	Uzmanlık alanının gerektirdiği bilgisayar yazılımı, bilişim ve iletişim teknolojilerini ileri düzeyde kullanır.

Ders Öğrenme Çıktısı - Program Çıktıları (1 -5 Puan Aralığı)

Ders Öğrenme Çıktısı	PÇ 1	PÇ 2	PÇ 3	PÇ 4	PÇ 5	PÇ 6	PÇ 7	PÇ 8	PÇ 9	PÇ 10	PÇ 11	PÇ 12	PÇ 13	PÇ 14	PÇ 15
Dersin sonunda öğrenci en eski Türkçe yazıtları, Orhon yazıtlarını okuyup anlayabilir.	5	3	-	-	-	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-
Yazıtlardaki dilsel özellikleri tespit edebilir.	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Yazıtlarla ilgili çalışmalar hakkında bilgi sahibi olur.	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Yazıtlardaki söz varlığını öğrenir	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Yazıtlardaki sözcüklerin yapısını çözümleyebilir.	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ortalama Değer	5	0,6	-	-	-	-	-	-	-	-	0,6	-	-	-	-

<https://ebs.bilecik.edu.tr/pdf/dersbilgigetir/440012>